

ПРОГРАМА
розвитку кафедри глобальної та національної безпеки
Навчально-наукового інституту публічного управління та державної
служби Київського національного університету
імені Тараса Шевченка
на 2022-2027 р.р.

1. Загальні відомості про кафедру

Етапи розвитку кафедри. Кафедра глобальної та національної безпеки створена 22.03.2021 р. у структурі Навчально-наукового інституту публічного управління та державної служби Київського національного університету імені Тараса Шевченка (ННІ ПУДС) у процесі реорганізації Національної академії державного управління при Президентові України (НАДУ), але у своєму становленні та розвитку кафедра пройшла три етапи, в межах яких змінювалися її структура та функціональні завдання.

Перший етап (2000 – 2014 р.р.) розпочався 28.09.2000 р. створенням кафедри національної безпеки НАДУ. На цьому етапі науково-педагогічний склад кафедри брав активну участь в розробці освітніх програм у галузі знань “Державне управління”, зокрема у 2002 р. була запроваджена спеціалізація “Державне управління у сфері національної безпеки” в межах спеціальності “Державне управління”. При цьому переважна частина викладачів кафедри мали значний досвід науково-педагогічної та практичної роботи в органах державної влади. Вони залучались до розробки перших керівних документів у сфері національної безпеки України, зокрема Стратегії національної безпеки та Концепції реформування Збройних Сил України. Актуалізація потенційних викликів та загроз національним інтересів України зумовили необхідність удосконалення підготовки кадрів для сфери національної безпеки. Тому у 2008 р. професорсько-викладацьким складом кафедри були обґрунтовані концептуальні засади запровадження в Україні спеціальності: “Державне управління у сфері національної безпеки” (освітній рівень - “магістр”) і в цьому ж році встановленим порядком затверджені освітні програми підготовки фахівців за вказаною спеціальністю. Водночас в межах спеціальності було запроваджено спеціалізації: “Стратегічне управління у сфері національної безпеки”, “Державні механізми забезпечення політичної безпеки”, “Державні механізми забезпечення економічної безпеки”.

Другий етап розвитку кафедри (2014 – 2021 р.р.) розпочався з об’єднання кафедри національної безпеки та кафедри європейської інтеграції й перейменування її у кафедру глобалістики, євроінтеграції та управління національною безпекою. Місією кафедри стало дослідження актуальних проблем публічного управління у сфері національної безпеки та європейської інтеграції й підготовка на основі їх результатів фахівців за спеціалізаціями “Публічне управління у сфері національної безпеки» та “Європейська інтеграція”.

Третій етап в історії кафедри (22.03.2021 р. - по цей час) зумовлений реорганізацією НАДУ шляхом створенням на її основі у складі Київського національного університету імені Тараса Шевченка ННІ ПУ ДС. В результаті кафедра отримала назву: кафедра глобальної та національної безпеки.

Видатні особистості, які працювали на кафедрі та цікаві факти з її історії. В різний час викладачами кафедри були знані державні діячі, науковці та фахівці-управлінці, зокрема: Марчук Е.К., кандидат юридичних наук, генерал армії України, який в різні роки займав посади Прем'єр-міністра України, Секретаря РНБО України, Міністра оборони України, Голови Служби безпеки України; Горбулін В.П., академік НАН України, доктор технічних наук, професор, на цей час перший віце-президент НАН України, який в різні роки обіймав посади Секретаря РНБО України, директора Національного інституту стратегічних досліджень, радника Президента України з питань національної безпеки; Кулик З.В., кандидат історичних наук, видатний український тележурналіст, який започаткував одне із перших всеукраїнських україномовних щотижневих видань - суспільно-політичний журнал «Політика і культура» та обіймав, зокрема посади заступника секретаря РНБО України та голови Державного комітету телебачення і радіомовлення України. Шкідченко В. П., кандидат воєнних наук, генерал армії України, який в різні роки обіймав посади Міністра оборони України, Начальника Генерального штабу Збройних Сил України, заступника Глави місії України при НАТО з військових питань; Крутов В. В., доктор юридичних наук, професор, генерал-лейтенант Служби безпеки України, який в різні роки обіймав посади першого заступника Секретаря РНБО України, першого заступника Голови Служби безпеки України, керівника Антитерористичного центру при Службі безпеки України, першого керівника української «Альфи».

Впродовж років свого існування кафедрою, за участі інших кафедр НАДУ, було підготовлено майже 1000 фахівців для сфери національної безпеки, значна частина із яких сьогодні обіймає керівні посади в системі державного управління, зокрема: Чечоткін М.О. – Голова Державної служби України з надзвичайних ситуацій, генерал-полковник служби цивільного захисту та Поліщук О.М. – заступник Міністра оборони України, генерал-майор запасу.

Зусиллями професорсько-викладацького складу кафедри було виконано низку НДР та підготовлено монографічні дослідження і підручники, які відіграли суттєву роль у розвитку теорії і практики публічного управління у сфері національної безпеки, зокрема, монографію «Концептуальні основи функціонування системи державного управління забезпеченням національної безпеки» та підручник «Глобальна та національна безпека», а на замовлення РНБО України було розроблено Комплексну методичку оцінки загроз державі у внутрішньополітичній сфері. Суттєва роль у вирішенні цього завдання належало і щорічному науково-практичному семінару «Виклики та загрози безпеці України у XXI столітті: проблеми та шляхи їх розв'язання», який організувала та проводила кафедра, і в якому, як правило, брали участь провідні вчені України та представники центральних органів влади.

2. Обґрунтування необхідності створення програми

Розширення обсягів, переосмислення та належне виконання функціональних завдань щодо проведення освітньої, методичної та наукової діяльності, які покладаються на кафедру глобальної та національної безпеки як структурного підрозділу ННІ ПУДС, а відтак і модернізація її організаційно-функціональної структури, зумовлені низкою причин.

По-перше, суттєвим оновленням навчально-методичного забезпечення підготовки фахівців за освітньо-науковими та освітньо-професійними програмами за спеціальністю 281-Публічне управління та адміністрування, у частині, яка стосується професорсько-викладацького складу кафедри, а саме: «Урядування в публічній сфері» (перший освітній рівень – бакалавр); «Публічне управління та адміністрування»; «Публічне управління та адміністрування» (для державних службовців); «Державна служба».

По-друге, участю професорсько-викладацького складу кафедри у підготовці навчально-методичного забезпечення підготовки фахівців за новими освітньо-науковими та освітньо-професійними програмами за спеціальністю 281 - Публічне управління та адміністрування, які були запроваджені у 2021-2022 н.р. в ННІ ПУДС, а саме: «Парламентаризм та парламентська діяльність» та «Місьцеве самоврядування».

По-третьє, необхідністю підготовки освітньо-професійних та освітньо-наукових програм для підготовки фахівців за спеціальністю 256 - «Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)» в галузі знань 25 – «Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону», а саме: «Урядування у сфері національної безпеки» (перший рівень вищої освіти) та «Стратегічний менеджмент у сфері національної безпеки» (другий рівень вищої освіти), створенням передумов для набору студентів для навчання за цією спеціальністю (2022-2023 н.р.) та відповідним науковим і навчально-методичним забезпеченням вказаного навчання.

По-четверте, гібридністю та трансформацією викликів та загроз національній безпеці України, що зумовлює суттєву модернізацію освітніх програм, метою яких є підготовка фахівців-управлінців для органів державної влади та місцевого самоврядування.

3. Місія кафедри глобальної та національної безпеки та обґрунтування концептуальної ідеї її розвитку

Місія кафедри полягає у підготовці конкурентоспроможних на ринку праці компетентних фахівців-управлінців за спеціальністю 256 - Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності), здатних розв'язувати складні спеціалізовані завдання щодо адекватного реагування на загрози національним інтересам України в межах своєї професійної компетенції в сучасних умовах державотворення та сприяти підготовці фахівців у галузі публічного управління та адміністрування, здатних на високому професійному рівні вирішувати практичні завдання впродовж життя у контексті забезпечення прогресивного, культурного, гуманістичного, інноваційного, інформаційного, соціального та економічного розвитку людини (індивіда), суспільства та держави. Вказана місія розглядається як невід'ємна складова діяльності Київського національного університету імені Тараса Шевченка, як класичного вищого навчального закладу дослідницького типу і може бути реалізована професорсько-викладацьким складом кафедри за умови поєднання високої якості надання ними освітніх послуг та результатів виконаних наукових досліджень.

Концептуальна ідея розвитку кафедри ґрунтується на комплексному впровадженні наступних засад:

формування компетенцій майбутніх фахівців-управлінців через високий особистісно-професійний потенціал викладачів кафедри;

постійного творчого пошуку шляхів вдосконалення професійної та морально-етичної підготовки як професорсько-викладацького складу кафедри, так і майбутніх фахівців-управлінців за спеціальністю 256 - Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності) та за спеціальністю 281-Публічне управління та адміністрування;

взаємодії, взаємодопомоги і співробітництва, що реалізується на рівні кафедри між викладачами і студентами; між викладачами та співробітниками кафедри; між кафедрою та іншими підрозділами ННІ ПУДС і Київського національного університету імені Тараса Шевченка, які залучені до підготовки фахівців за вказаними спеціальностями;

розвитку взаємодії і партнерського співробітництва з відповідними кафедрами інших ЗВО, науково-дослідними установами та організаціями, органами державної влади та місцевого самоврядування;

активізації та підвищення якості результатів науково-дослідницької роботи у галузі знань 25 – Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону та 28 - Публічне управління та адміністрування як передумови підвищення професійного рівня викладацького складу кафедри та якості навчального процесу;

кадровому оновленні та підвищенні професійного рівня викладацького складу кафедри за рахунок підготовки через цільову аспірантуру і докторантуру, а також залучення знаних вітчизняних та зарубіжних фахівців.

Таким чином, в цілому, програма розвитку кафедри на п'ятирічну перспективу має бути зорієнтована на виконання освітньої реформи в Україні, завдань Стратегічного плану розвитку Київського національного університету імені Тараса Шевченка на 2018-2025 років, досягнення цілей Стратегії людського розвитку, затвердженої Указом Президента України від 2 червня 2021 року № 225/2021 (у частинах, які стосуються безпекових питань життєдіяльності людини (індивіда), суспільства та держави), а також на корегування освітніх програм із використанням технологій дистанційного навчання в умовах дії карантинних обмежень та виконання інших стратегічних завдань у контексті вимог сучасного науково-освітнього процесу.

3. Поточні та перспективні пріоритети розвитку кафедри

З огляду на викладене вище та історію кафедри глобальної та національної безпеки пріоритетними напрямками її подальшого розвитку є:

розвиток потенціалу науково-педагогічних працівників кафедри;

вдосконалення та подальший розвиток освітньо-професійних та освітньо-наукових програм за якими здійснюється підготовка фахівців-управлінців в ННІ ПУДС, а також їх навчально-методичне забезпечення відповідно до сучасних вимог та умов щодо провадження освітньої діяльності, а також запитів до нового покоління державних службовців;

інтернаціоналізація освітньої та наукової діяльності професорсько-викладацького складу кафедри та фокусування його наукових інтересів на пріоритетних напрямках розвитку науки і техніки в Україні у контексті розвитку галузі знань 25 – Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону, 28 - Публічне управління та адміністрування для створення передумов для

формування у здобувачів вищої освіти знань та практичних навичок необхідних для вирішення ними проблемних питань у сфері національної безпеки;

подальша інформатизація діяльності кафедри шляхом застосування засобів сучасних технічних засобів та інформаційних технологій у навчальному і дослідницькому процесі.

Сьогодні на кафедрі глобальної та національної безпеки працює десять докторів та кандидатів наук. Це високопрофесійні фахівці, які підвищують свою кваліфікацію участю в стажуваннях, семінарах, проектах співпраці з зарубіжними колегами тощо та викладають низку навчальних дисциплін передбачених освітньо-професійною програмою бакалаврського рівня «Урядування у публічній сфері», освітньо-професійною програмою магістерського рівня «Публічне управління та адміністрування (для державних службовців)», освітньо-науковими програмами «Державна служба», «Публічне управління та адміністрування», «Парламентаризм та парламентська діяльність», у тому числі англійською мовою. Разом з тим, необхідність у підготовці конкурентоспроможних на ринку праці компетентних фахівців-управлінців за спеціальністю 256 - «Національна безпека (за окремими сферами забезпечення і видами діяльності)», здатних, в межах своєї професійної компетенції, розв'язувати складні спеціалізовані завдання щодо адекватного реагування на загрози національним інтересам України. Вказана підготовка має розпочатися в 2022-2023 н.р. в ННІ ПУДС за освітніми програми: «Урядування у сфері національної безпеки» (бакалаврський рівень) та «Стратегічний менеджмент у сфері національної безпеки» (магістерський рівень), що зумовлює необхідність суттєвого підвищення наукового та освітнього потенціалу кафедри за рахунок:

створення сприятливих умов та внутрішньої системи заохочень для підвищення кваліфікації викладачів кафедри шляхом підготовки й захисту дисертаційних досліджень на здобуття наукового ступеня доктора наук, здобуття вчених звань доцента й професора (2022-2027 р.р.);

вдосконалення фахових навичок викладачів кафедри, шляхом участі у міжнародних освітніх проектах і програмах, які забезпечує Київський національний університет імені Тараса Шевченка шляхом реалізації програм академічної мобільності, а також створення кадрового резерву шляхом залучення найталановитіших аспірантів та випускників аспірантури до освітньої й науково-дослідної роботи кафедри (2022-2027 р.р.);

активізації стажування викладачів у центральних органах виконавчої влади, провідних науково-освітніх закладах і науково-дослідних установах України, а також за її межами (2022-2027 роки);

удосконалення іншомовної компетентності викладачів кафедри шляхом стимулювання запровадження в освітніх програмах викладання англійською мовою та корегування навчального навантаження науково-педагогічних працівників в межах можливого коридору норм навантаження, затвердженого в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка (2022-2023 н.р.);

взаємовідвідування навчальних занять, які проводять викладачі кафедри, їх аналіз та обговорення на засіданнях кафедри у контексті підвищення вимог до викладання всіх навчальних дисциплін, професійної та загальнонаукової ерудиції професорсько-викладацького складу, культури подачі матеріалу, як передумови спонукання до активного, творчого засвоєння знань студентами, чому має сприяти доброзичлива атмосфера проведення навчальних занять (2022-2027 р.р.);

проведення освітньо-наукових заходів (конференції, круглі столи, семінари, тренінгові програми та ін.) з проблем забезпечення національної безпеки та вдосконалення публічного управління та адміністрування спільно з колегами з закладів вищої освіти та наукових установ країн ЄС (2022-2027 р.р.);

постійне оновлення викладацьким складом кафедри компонент освітніх програм відповідно до сучасних досягнень науки та управлінської практики, зокрема, на основі рекомендацій Ради роботодавців та моніторингу ринку праці;

вдосконалення навиків викладацького складу кафедри щодо використання змішаних (гібридних) та дистанційних форм навчально-методичного забезпечення освітнього процесу;

залучення до освітнього процесу кафедри колег з інших закладів вищої освіти України передусім тих, які здійснюють підготовку фахівців для сфери національної безпеки.

Суттєве підвищення наукового та освітнього потенціалу кафедри дозволить в цілому створити нові науково-методичні комплекси по всім навчальним дисциплінах передбачених освітніми програми: «Урядування у сфері національної безпеки» (бакалаврський рівень) та «Стратегічний менеджмент у сфері національної безпеки» (магістерський рівень), а також модернізувати викладання навчальних курсів, які покладаються на кафедру та передбачені освітньо-професійною програмою бакалаврського рівня «Урядування у публічній сфері», освітньо-професійною програмою магістерського рівня «Публічне управління та адміністрування (для державних службовців)», освітньо-науковими програмами «Державна служба», «Публічне управління та адміністрування», «Парламентаризм та парламентська діяльність». Крім того, стане можливим переведення основних підручників та посібників, в електронну форму та удосконалення форм контролю за усіма освітніми компонентами вказаних програм.

Впродовж 20 років діяльності кафедри її науковці досліджують актуальні проблеми публічного управління пов'язані із захистом національних інтересів, беруть участь у науково-дослідних роботах з питань реформування та підвищення ефективності системи державного управління у контексті забезпечення національної безпеки, здійснюють наукове керівництво підготовкою дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора філософії та доктора наук з державного управління. Водночас потенційними можливостями, а відтак і пріоритетним завданням щодо подальшого розвитку кафедри є:

активізація фокусування наукових інтересів на пріоритетних напрямках наукових досліджень, які визначаються відповідними стратегіями держави, з метою участі в наукових дослідженнях спільно з іншими науковими колективами в конкурсах та грантових програмах Міністерства освіти і науки України, Національного фонду наукових досліджень, Рамкової програми Європейського Союзу з досліджень та інновацій «Горизонт Європа» (Horizon Europe) на період 2021–2027 рр. та інших;

налагодження тісної співпраці професорсько-викладацького складу з Корпорацією «Науковий парк «Київський університет» з метою розвитку інноваційної складової у науково-дослідній та освітній роботі (2022-2027 р.р.);

активна участь у становленні впродовж 2022 року наукових фахових видань ННІ ПУДС за спеціальністю 281 - Публічне управління та адміністрування для забезпечення опублікування результатів наукових досліджень здобувачами

освіти третього рівня (доктор філософії) та викладачами кафедри;

підвищення рівня активності професорсько-викладацького складу та аспірантів кафедри щодо опублікування у фахових вітчизняних та зарубіжних виданнях, які включено до наукометричних баз Scopus та/або Web of Science (2022-2027 роки) з огляду на потребу підвищення конкурентоспроможності Київського національного університету імені Тараса Шевченка та враховуючи досягання високих критеріїв, які забезпечують йому належні показники у світових рейтингах;

публікація результатів наукових досліджень викладачів та аспірантів кафедри у формі монографій та участь у редколегіях наукових фахових видань;

забезпечення реалізації програм підготовки докторів філософії, у частині, яка стосується кафедри глобальної та національної безпеки, а також участь викладачів й аспірантів кафедри у міжнародних наукових конференціях, що проводяться університетами країн-членів ЄС;

організація та керівництво науково-дослідною роботою студентів та підготовка їх до участі в олімпіадах та міжнародних наукових конференціях;

Кафедра глобальної та національної безпеки традиційно тісно співпрацює з центральними органами виконавчої влади до сфери компетенцій яких відносяться питання забезпечення національної безпеки, Центром адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу, обласними та районними державними адміністраціями. Разом з тим, перспективами розвитку кафедри у контексті співпраці з органами державної влади у 2022-2027 р.р. є:

участь у підготовці пропозицій щодо формування публічної політики у сфері національної безпеки, наукове, експертне, консультативне та методологічне забезпечення підготовки та виконання заходів передбачених вказаною політикою;

консультаційна та експертна підтримка органів державної влади та органів місцевого самоврядування щодо поширення правової, наукової та іншої інформації про основні принципи та механізми забезпечення національної безпеки на глобальному, національному та регіональному рівні, а також сприяння інтеграційним процесам, зокрема процесу європейської інтеграції, модернізації безпекової складової системи публічного управління та адміністрування та інституту державної служби (2022-2027 р.р.).

Основними завданнями кафедри глобальної та національної безпеки у сфері міжнародного співробітництва є:

забезпечення участі її науково-педагогічних працівників у міжнародних наукових конференціях, налагодження співпраці із зарубіжними університетами з метою залучення викладачів та аспірантів кафедри до виконання спільних міжнародних наукових проектів;

стажування для кращих аспірантів, докторантів, науково-педагогічних працівників кафедри у зарубіжних університетах;

запрошення провідних зарубіжних учених для читання лекцій з проблемних питань підвищення ефективності публічного управління у сфері національної безпеки;

активізація роботи щодо залучення іноземних абітурієнтів (студентів) на навчання за освітніми програмами: «Урядування у сфері національної безпеки» (бакалаврський рівень) та «Стратегічний менеджмент у сфері національної безпеки» (магістерський рівень) з подальшою спеціалізацією на кафедрі та в аспірантурі ННІ ПУДС (2022-2027 р.р.).

Кафедра глобальної та національної безпеки висвітлює свою діяльність з допомогою університетських ресурсів, тому перспективами розвитку у цьому напрямку є:

модернізація та постійне оновлення веб-сторінки кафедри відповідно до сучасних вимог (використання української та англійської мови, створення персональних сторінок викладачів, стрічки новин тощо), створення профілів кафедри у загальних та професійних соціальних мережах (Facebook, Twitter, ResearchGate, LinkedIn) з метою систематичного висвітлення освітніх, наукових та культурних подій у яких беруть участь викладачі кафедри, а також поточної інформації про роботу кафедри для поширення наукових та освітніх здобутків кафедри серед широкої громадськості (2022 р.);

висвітлення досвіду дистанційної роботи викладацького складу кафедри щодо викладання освітніх курсів та розміщення відповідних матеріалів з метою використання їх студентами та здійснення форм контролю знань та навичок.

Таким чином, реалізація вказаної програми розвитку кафедри глобальної та національної безпеки буде сприяти формуванню у випускників ННІ ПУДС Київського національного університету імені Тараса Шевченка знань, умінь, навичок та стратегічного мислення, необхідних при виконанні організаційних, консультативно-дорадчих, аналітичних та інших управлінських функцій, пов'язаних із забезпеченням національної безпеки на глобальному, національному та регіональному рівні. Основними ж передумовами успішної реалізації програми має стати планомірне виконання зазначених у ній положень передусім оптимізація навчально-виховного процесу, активна участь викладачів кафедри у якості експертів з аналізу державної політики у сфері національної безпеки, в роботі спеціалізованих вчених рад з захисту дисертацій, підвищення професійного рівня викладачів за рахунок участі у міжнародних програмах та короткострокових семінарах, участь у конкурсах на отримання грантів для здійснення наукових досліджень та освітніх проектів, співпраця з іншими навчальними закладами для проведення спільних освітньо-наукових заходів.

Програму розвитку підготував, завідувач кафедри глобальної та національної безпеки, доктор наук з державного управління, професор Ситник Г.П.

Обговорена та прийнята за основу рішенням кафедри глобальної та національної безпеки (витяг із протоколу засідання кафедри № 18 від 08.12.2021 р.).